

Sygn. akt I CSK 527/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa Prezesa U. [...] przeciwko C. [...] S.A. w W.
o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 marca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt VI ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 400 (czterysta)
złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Wprawdzie skarżący odwołał się do istotnych zagadnień prawnych, niemniej nie występuje ta przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Stosownie do ugruntowanego stanowiska Sądu Najwyższego, istotnym zagadnieniem prawnym jest taki problem jurystyczny, który ma znaczenie dla rozwoju prawa lub stanowi precedens dla rozstrzygnięcia podobnych spraw (por. postanowienie SN z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04 niepublikowane.). Powołanie się przez skarżącego na istnienie takiego zagadnienia wymaga jego sformułowania oraz przedstawienia argumentacji jurystycznej uzasadniającej tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało. Skarżący powinien też wykazać, że ma ono ważne znaczenie dla rozpoznania lub rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepublikowane oraz z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OCNP 2006, nr 15 - 16, poz. 243). Ponadto prawidłowo wyartykułowane zagadnienie musi być sformułowane ogólnie w tym sensie, że nie może chodzić w nim o sposób

rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2004 r., II CZ 94/04, niepublikowane).

Skarżący wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na rozstrzygnięciu: „czy ciężar dowodu stosowania postanowienia wzorca umowy na czas wniesienia powództwa lub ciężar dowodu stosowania postanowienia w 6-miesięcznym terminie określonym w art. 479³⁹ k.p.c. spoczywa na powodzie, a zatem na podmiocie wskazanym w art. 479³⁸ k.p.c. § 1 i § 2 k.p.c., czy też na pozwanym przedsiębiorcy spoczywa ciężar dowodu, że postanowienia wzorca umowy nie stosował („zaniechał”) w okresie dłuższym niż 6-miesięczny termin, określony w art. 479³⁹ k.p.c.?

Skarżący w uzasadnieniu tego zagadnienia odniósł się w dużej mierze nie do ciężaru dowodu stosowania postanowienia wzorca umowy na czas wniesienia powództwa lub ciężar dowodu stosowania postanowienia w 6-miesięcznym terminie określonym w art. 479³⁹ k.p.c., co ogólnie do ciężaru dowodu stosowania postanowienia wzorca umowy. Zgodnie z art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Stosownie zaś do art. 232 zd. 1 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Opierając się na wskazanych regułach, doktryna i judykatura jednolicie przyjmują, że powód powinien udowodnić fakty, z których wywodzi dochodzone roszczenie (fakty prawotwórcze, przemawiające za zasadnością roszczenia), a pozwany - fakty uzasadniające jego zarzuty przeciwko roszczeniu powoda (fakty uzasadniające oddalenie powództwa); fakty tamujące lub niweczące roszczenie powinien udowodnić przeciwnik tej strony, która wystąpiła z roszczeniem, a więc w zasadzie pozwany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2009 r., IV CSK 71/09, LEX nr 737288 i cytowane tam orzecznictwo).

Zgodnie zaś z art. 479³⁹ k.p.c., z żądaniem uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone można wystąpić również wtedy, gdy pozwany zaniechał jego stosowania, jeżeli od tego zaniechania nie minęło 6 miesięcy. Zaniechanie stosowania kwestionowanego postanowienia wzorca umowy we wskazanym terminie (lub jego niestosowanie), jako fakt niweczący powództwo, zobowiązany jest udowodnić pozwany, który - stosownie do art. 6 k.c. - z tego faktu wywodzi

skutki prawne. Skutkiem prawnym zaniechania stosowania (lub niestosowania) kwestionowanego postanowienia wzorca umowy jest dla pozwanego nieistnienie po jego stronie (brak możliwości zastosowania w stosunku do niego) obowiązku zaniechania stosowania postanowienia niedozwolonego oraz oddalenie powództwa. Zaniechanie stosowania zakwestionowanych niedozwolonych postanowień wzorca umowy należy do ustaleń faktycznych. Najbardziej reprezentatywnym w takiej sytuacji dowodem jest przedstawienie sądowi (nowego) wzorca umowy stosowanego przez przedsiębiorcę w okresie co najmniej 6 miesięcy przed wniesieniem powództwa i niezwierającego kwestionowanego postanowienia.

W sprawie pozwany nie zakwestionował skutecznie dowodu przedstawionego przez powoda. Pomimo obszerności skargi kasacyjnej, wywód w kwestii ciężaru dowodu jest nieprzekonywujący, a podniesione wątpliwości nie są istotne i nie podważają głównego nurtu orzecznictwa i piśmiennictwa w zakresie wykładni i stosowania art. 6 k.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).